

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การสื่อสารที่ก่อให้เกิดข่าวสารข้อมูลนั้น เป็นกิจกรรมหรือเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม เพราะมนุษย์อาศัยการติดต่อสื่อสาร เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดข่าวสาร ความรู้ ข้อมูล ประสบการณ์ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ระหว่างกัน "การสื่อสารจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่หนีไม่พ้นองค์ประกอบ 3 ประการ ในแง่ที่เป็นทั้ง การสร้างสรรค์ กิจกรรม และทรัพยากร" (MAJID TEHRANIAN, 1979 :121)

ในยุคที่การติดต่อสื่อสารที่มนุษย์รู้จักการติดต่อส่งข่าวสารถึงผู้อื่น โดยการใช้เสียงตะโกนเรียกขาน แสดงท่าทาง และสัญญาณมือประกอบ ต่อมาก็เริ่มรู้จักนำธรรมชาติมาดัดแปลง เพื่อส่งข่าวสารในระยะทางที่ไกลกว่าเดิม เช่น ใช้เขาสัตว์ ตีกลอง ใช้ระฆัง หรือส่งควันไฟ โดยดัดแปลงเรื่อยมาตามลำดับ จนกลายเป็นการใช้สัญญาณธง แสงสะท้อนกระจกเงา และการกระพริบไฟ ซึ่งการส่งข่าวสารด้วยวิธีการเหล่านี้ ถือได้ว่าเป็นการเริ่มต้นในการสื่อสาร ที่ทำให้เกิดการไหลเวียนของข่าวสาร (FLOWS OF INFORMATION) จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง จากเดิม ที่ข่าวสารมักจะเป็นการไหลแบบขั้นตอนเดียว (ONE-STEP FLOW COMMUNICATION) จากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารในสังคมแบบดั้งเดิม และสังคมขนาดเล็ก ที่สมาชิกในสังคมอาศัยการสื่อสารด้วยการบอกเล่าจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่ง (WORD-OF-MOUTH COMMUNICATION) หรือเป็นการสื่อสารแบบเฉพาะหน้า (FACE-TO-FACE COMMUNICATION) หรือโดยการสื่อสารระหว่างบุคคล (INTERPERSONAL COMMUNICATION) เป็นหลัก เมื่อสังคมมีขนาดใหญ่ขึ้น มีความสลับซับซ้อน มีกิจกรรมมากมาย และประกอบด้วยผู้คนจำนวนมาก กระบวนการสื่อสารมวลชน (MASS COMMUNICATION) จึงได้เข้ามามีบทบาทอย่างสำคัญ และเครื่องมือสื่อสารที่สื่อมวลชนใช้ในการช่วยย่นระยะทางและเวลาในการถ่ายทอด หรือรับ-ส่งข่าวสารข้อมูลที่สำคัญที่สุดในยุคปัจจุบันก็คือ "ระบบการสื่อสารโทรคมนาคม" (TELECOMMUNICATION SYSTEM) นั่นเอง

จากบทบัญญัติของสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (INTERNATIONAL TELECOMMUNICATION UNION : ITU); MONTREUX, 1965 ได้ปรากฏศัพท์คำว่า "โทรคมนาคม" ซึ่งเป็นคำที่ถูกนำมาใช้อย่างเป็นทางการตั้งแต่นั้น ปี ค.ศ. 1932 ดังนี้

โทรคมนาคม คือ " การส่ง การแพร่กระจาย หรือการรับ ซึ่งเครื่องหมาย สัญญาณ ข้อเขียน ภาพ และเสียง หรือข่าวสารในลักษณะใด ๆ โดยระบบทางสาย คลื่นวิทยุ ใยแก้ว (เคเบิล) หรือระบบทางแม่เหล็กไฟฟ้าอื่น ๆ "

นอกจากนี้ ยังมีผู้ให้ความหมายของคำว่าโทรคมนาคมที่ใช้ในกระบวนการติดต่อสื่อสาร ดังนี้

โทรคมนาคม คือ " กระบวนการสื่อสารที่ข้ามระยะทางห่างไกลโดยใช้เครื่องมือแม่เหล็กไฟฟ้า เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ การสื่อสารโทรคมนาคมเป็นผลผลิตของการปฏิวัติอุตสาหกรรม" (เมตตา กฤตวิทย์ และคณะ, 2532 : 52)

โทรคมนาคม คือ " การส่งข่าวสารจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง โดยอาศัยคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า โดยทั่วไปแล้ว จุดรับ และจุดส่งข่าวสารจะอยู่ไกลกัน ในการส่งข่าวสารดังกล่าว อาจส่งไปเพื่อผู้รับคนหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น โทรศัพท โทรเลข หรือส่งไปให้ทุกคน ที่มีความสามารถจะรับข่าวสารนั้นได้ ก็ได้ เช่น วิทยุกระจายเสียง หรือ วิทยุโทรทัศน์ เป็นต้น" (เศรษฐพร ศุภรีพิทักษ์, 2531 : 149)

สำหรับกรรมวิธีทางวิศวกรรมสื่อสารของการรับ-ส่งข่าวสาร โดยอาศัยคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า คือ การเปลี่ยน "ข่าวสาร" ทุกรูปแบบ ทั้งความรู้ ข้อมูล สารสนเทศ ที่ผู้ส่งสารต้องการส่งไปยังผู้รับสาร จะเป็นในลักษณะของ "สัญญาณไฟฟ้า" แล้วสัญญาณไฟฟ้าที่เป็นตัวแทนของ "ข่าวสาร" นั้น จะถูกส่งต่อไปยังจุดหมายปลายทางที่ต้องการ และที่ปลายทางนี้ ก็จะมีการแปลงสัญญาณไฟฟ้าให้กลับมาในรูปของข่าวสารที่มนุษย์ทั่วไปเข้าใจได้ เพื่อส่งต่อไปยังผู้รับสารที่เป็นเป้าหมายของผู้ส่งสารทันที

ดังนั้น ข่าวสารที่รับส่งกันทางโทรคมนาคม อาจแยกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. การรับ-ส่งข่าวสารประเภทข้อมูล	เช่น โทรเลข เทเล็กซ์
2. การรับ-ส่งข่าวสารประเภทเสียง	เช่น เสียงพูดทางโทรศัพท
3. การรับ-ส่งข่าวสารประเภทภาพ	เช่น การถ่ายทอดรายการโทรทัศน์

ระบบโทรคมนาคมในระยะแรกนั้น การรับ-ส่งข่าวสารและภาพถึงกันในการติดต่อสื่อสาร ต้องอาศัยสายลวด หรือคลื่นวิทยุเป็นสื่อในการรับ-ส่ง ระหว่างสถานีส่ง และสถานีรับเท่านั้น ดังรายละเอียดที่ปรากฏในเอกสารเผยแพร่ของฝ่ายประชาสัมพันธ์ ในการประชุมกลุ่มประเทศเอเชียและแปซิฟิก ในคณะกรรมการชั่วคราวเกี่ยวกับการสื่อสารทางดาวเทียม ครั้งที่ 1 ที่กรุงเทพฯ (FIRST ICSC ASIA - PACIFIC GROUP MEETING BANGKOK, 1968)

...สายลวดที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร เดิมใช้ลวดทองแดงหรือโลหะอย่างอื่น ที่กระแสไฟฟ้าสามารถผ่านได้ดี จึงเกาะไปบนยอดเสาที่ปักตามแนวทางถนน หรือทางรถไฟ หรือแนวทางเดินในป่า บางครั้งสายลวดโลหะจำเป็นต้องทอดผ่านข้ามแม่น้ำลาคอง หรือท้องทะเลกว้างใหญ่ สายลวดโลหะจะถูกป้องกันด้วยการหุ้มห่อ หล่อด้วยยาง หรือฉนวนอย่างดี ทอดทิ้งลงในน้ำจากฝั่งหนึ่งไปขึ้นยังอีกฝั่งหนึ่ง เรียกว่า "สายเคเบิลใต้น้ำ" (สายแรกที่มีใช้ในไทย เข้าใจว่ามีมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2418 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสายโทรเลขจากจังหวัดพระนคร ติดต่อกับจังหวัดสมุทรปราการ ต่อออกไปถึงกระโจมไฟปากน้ำเจ้าพระยาใช้ในราชการกรมกลาโหมขณะนั้น)

ส่วนสายลวดที่ขึงไปบนเสาตามถนนหนทางในเมือง ถ้ามีมากสายเข้าก็จะเกะกะรุงรัง อาจพันกันได้ หรืออาจถูกสายไฟอื่นมากระทบ จึงมักเปลี่ยนเป็นใช้สายไฟฟ้าที่ทำด้วยทองแดงเส้นเล็ก ๆ จำนวนหลายสิบหลายร้อยเส้น แต่ละเส้นฉาบหรือหุ้มด้วยน้ำยา พลาสติก หรือกระดาษแล้วมัดรวมกัน หุ้มห่อด้วยตะกั่ว หรือยางป้องกันน้ำ หรืออากาศจากภายนอก มิให้ซึมเข้าไปภายในสายเคเบิลเหล่านี้ ถ้าฝังลงดินไปตามถนนก็เรียกว่า "เคเบิลใต้ดิน" ถ้าแขวนไปตามเสาไม้ราวลวดรั้งเอาไว้ก็เรียกว่า "เคเบิลอากาศ" หรือ ถ้าทอดลงไปในน้ำก็เรียกว่า "เคเบิลใต้น้ำ" เดิมการรับส่งข่าวสารด้วยสายลวดนี้ มีความแน่นอน ชัดเจน และสะดวก รวดเร็วมาก

แต่สำหรับบริเวณภูมิประเทศที่เป็นป่าดงพงพีหรือเต็มไปด้วยโขดเขาสูงๆ การกรุยทางปักเสาคาดสายย่อมลำบาก และระวังรักษายาก ก็ได้พัฒนามาใช้

"คลื่นวิทยุ" แทน โดยเอาเครื่องวิทยุไปติดตั้งไว้ที่ต้นทางปลายทาง แล้วเอาเครื่องรับส่งโทรเลข โทรศัพท์ โทรภาพ โทรทัศน์ หรือโทรทัศน์ มาต่อเชื่อมเข้ากับเครื่องวิทยุ เครื่องวิทยุนั้นจะทำหน้าที่แทนสายลวดที่เคยใช้รับส่ง เราเรียกการรับส่งข่าวสาร หรือภาพ เหล่านี้ว่า วิทยุโทรเลข วิทยุโทรศัพท์ วิทยุโทรภาพ วิทยุโทรทัศน์ หรือ วิทยุโทรทัศน์ นั่นเอง

การใช้คลื่นวิทยุ จึงเป็นที่นิยมอย่างกว้างขวางไปทั่วโลกในขณะนั้น แต่สำหรับการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศที่กว้างไกลขึ้น เริ่มทำให้ไม่สามารถจึงสายติดต่อถึงกันได้สะดวก เพราะลำบากแก่การสร้างเสาสาย และต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการสร้างสูงมาก จึงเริ่มมีการพัฒนาจากระบบคลื่นวิทยุสู่ระบบไมโครเวฟ

คลื่นวิทยุที่นำมาใช้ถ่ายทอดรับส่งสัญญาณ โทรเลข เทเล็กซ์ หรือรหัสอื่นใด ที่สามารถถ่ายทอดสัญญาณด้วยระบบวิทยุ แบ่งได้เป็น 3 ย่านความถี่ คือ

- คลื่นวิทยุความถี่สูงธรรมดา (HIGH FREQUENCY : HF)
- คลื่นวิทยุความถี่สูงมาก (VERY HIGH FREQUENCY : VHF)
- คลื่นวิทยุความถี่สูงพิเศษ (ULTRA HIGH FREQUENCY : UHF)

คลื่นวิทยุ HF และการใช้แถบคลื่น (WAVE BAND) ส่งออกอากาศนั้น แทบจะไม่มีแถบคลื่นว่างที่จะออกอากาศได้อย่างสะดวกโดยไม่รบกวนกัน เพราะเครื่องส่งวิทยุ และสถานีวิทยุได้ผลิออกมา และเกิดขึ้นมาอยู่เรื่อย ๆ เนื่องจากธุรกิจของโลกได้เจริญมากขึ้น ความต้องการใช้วิทยุ และระยะเวลาการทำงานออกอากาศจึงมีมากขึ้นด้วย ทำให้เกิดการใช้แถบคลื่นทับกัน และรบกวนการทำงานของอีกฝ่าย จำเป็นต้องมีหน่วยงานควบคุมการใช้ความถี่ของคลื่นวิทยุเกิดขึ้น (ในปัจจุบัน คือ กองบริหารความถี่วิทยุ กรมไปรษณีย์โทรเลข)

ต่อมามีการใช้คลื่นวิทยุที่มีความถี่สูงมาก (VHF) เพื่อหลีกเลี่ยงการรบกวนได้มาก ยิ่งคลื่นที่มีความถี่สูงสุด (UHF) หรือที่เรียกกันทั่วไปว่าคลื่น "ไมโครเวฟ" (MICROWAVE) นั้น จะมีการรบกวนกันน้อยที่สุด แต่คลื่นจากพวกนี้ส่งออกไปไม่ได้ไกล อย่างมากไม่เกิน 100 กิโลเมตร เพราะ

ต้องผ่านสิ่งปลูกสร้าง ภูเขาหรือป่าไม้สูง ๆ ขวางทางระหว่างสถานีส่ง และสถานีรับวิทยุ เนื่องจาก การกระจายคลื่นวิทยุความถี่สูงมากนี้ มีลักษณะพุ่งส่งออกจากเครื่องส่งไปทางเดียวเหมือนไฟฉายส่อง ตรงไปยังเครื่องรับ เมื่อมีอะไรมาบังแสงไฟก็จะไปไม่ถึงที่หมายตามต้องการได้

ดังนั้น การส่งคลื่นวิทยุความถี่สูงมากจึงจำเป็นต้องยกเสาสายอากาศขึ้นไปอยู่ที่สูง ๆ เช่น บนยอดตึกหรือบนยอดเขาสูง แต่ถ้าเป็นระยะทางไกลมาก ๆ ตัวอย่างเช่น จากกรุงเทพฯ ไป เชียงใหม่ คลื่นวิทยุที่พุ่งออกไปจะไปไม่ถึงเชียงใหม่ เพราะส่วนโค้งของโลกจะบดบังแนวทางตรง (OPTICAL RANGE) เอาไว้ กรณีเช่นนี้จำเป็นต้องมี "สถานีถ่ายทอด" หรือที่เรียก "สถานีทวน สัญญาณ" (REPEATER) ตั้งเป็นระยะ ๆ ระหว่าง กรุงเทพฯ กับเชียงใหม่ จำนวนประมาณ 10 แห่ง เมื่อยังมีสถานีถ่ายทอด หรือสถานีทวนสัญญาณมากแห่ง ค่าบำรุงรักษาของแต่ละแห่งรวมกัน ก็จะมี มากขึ้นพันทวี ประกอบกับสถานีถ่ายทอดต้องทำงานรับส่งคลื่นวิทยุอยู่ตลอดเวลา ความชัดเจนของเสียง หรือภาพก็จะลดน้อยลงด้วย ที่สำคัญคือ หากสถานีถ่ายทอดแห่งใดเกิดขัดข้องหรือมีอันเป็นไปอย่างใด อย่างหนึ่ง การติดต่อสื่อสารระหว่างกรุงเทพฯกับเชียงใหม่ก็ต้องหยุดชะงักลงทันที (นิตยสารไปรษณีย์, 2508)

แนวคิดที่ว่า หากสามารถยกสถานีถ่ายทอด หรือสถานีทวนสัญญาณให้สูงขึ้น ไปลอยอยู่บน พากฟ้าเพียงแห่งเดียว ให้ชาวเมืองเชียงใหม่ ชาวกรุงเทพฯ หรือกระทั่งคนในประเทศอื่น ๆ สามารถมองเห็นได้ด้วยกล้องส่อง หรือด้วยอะไรก็ตาม การรับส่งติดต่อสื่อสารทาง วิทยุโทรศัพท์ วิทยุโทรภาพ หรือวิทยุโทรทัศน์อื่น ๆ ก็สามารถถึงกันได้ โดยผ่านสถานีทวนสัญญาณบนฟ้าเพียงแห่ง เดียวเท่านั้น โดยนักวิทยาศาสตร์ทั้งหลายเห็นพ้องต้องกันว่า หากสามารถส่ง "ดาวเทียม" (SATELLITE) ขึ้นไปบนท้องฟ้าให้สูงลิ่ว 3 ดวงอยู่ห่างกัน และทวนมุม 120 องศาทั่วโลก เป็นรูป สามเหลี่ยมล้อมโลกแล้ว จะทำให้สถานีวิทยุภาคพื้นดิน (GROUND STATION) ของประเทศต่าง ๆ สามารถมองเห็นดาวเทียมได้ตลอด 24 ชั่วโมง และหากนำเครื่องวิทยุติดเข้าไปในดาวเทียมเพื่อทำ หน้าที่เป็นสถานีถ่ายทอด หรือสถานีทวนสัญญาณด้วยแล้ว สถานีวิทยุภาคพื้นดินทั่วทุกมุมโลกก็จะสามารถ ติดต่อสื่อสารกันได้ตลอดทั้งกลางวัน และกลางคืนเช่นเดียวกัน จึงทำให้เกิดระบบโทรคมนาคมที่ เรียกว่า "การสื่อสารผ่านดาวเทียม" เกิดขึ้น ซึ่งสื่อมวลชนได้นามมาใช้เป็นช่องทางการสื่อสาร (CHANNEL) หรือเป็นพาหะ (CARRIER) ในการช่วยให้ข่าวสารข้อมูลไหลจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ได้ในเวลาเกือบจะพร้อมกันทั่วโลกอย่างรวดเร็ว ในรูปแบบของบริการโทรคมนาคมผ่านดาวเทียม

ประเภทต่าง ๆ จากสังคมหนึ่งไปสู่อีกสังคมหนึ่ง จนโลกที่เคยกว้างใหญ่ไพศาล ปัจจุบันกลับมีสภาพ เล็กกลงเสมือนเป็นเพียง "หมู่บ้านโลก" (GLOBAL VILLAGE) เท่านั้น

ดอง แมคไบริด (1985) เคยกล่าวไว้ว่า "...มนุษย์พยายามแสวงหาหนทางที่จะปรับปรุง ให้ตนเองสามารถรับ และรวบรวมข่าวสารเกี่ยวกับสภาพรอบข้าง และเพิ่มความเร็ว ความชัดเจน และหลากหลายของสื่อในการติดต่อรับส่งข่าวสาร..." ดังนั้น จึงเป็นที่คาดหมายว่า โลกยุคปัจจุบัน ต่อแต่นั้นไป ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการขั้นสูง และสื่อใหม่ ๆ จะได้รับการพัฒนาให้เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา เพราะการติดต่อสื่อสารนับวันจะทวีบทบาทความสำคัญต่อการพัฒนากิจกรรมด้านอื่น ๆ ด้วย ทั้งทาง ด้านการศึกษา สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง โดยขยายในวงกว้างขึ้นจากระดับชุมชน ระดับประเทศ และระหว่างประเทศทั่วโลกในที่สุด เพราะ "ประเทศต่าง ๆ ในขณะนี้ ต่างกำลังย่างก้าวสู่ยุคของการ สื่อสาร หรือยุคของสารสนเทศ" อย่างแท้จริง (ศิริชัย ศิริกายะ, 2525 : 1)

สถานการณ์ต่อสู้แข่งขันของธุรกิจสื่อสารโทรคมนาคมในประเทศไทยปัจจุบัน อันสืบเนื่องมาจากความเจริญในลักษณะก้าวกระโดดไปข้างหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง ของเทคโนโลยีการสื่อสารนั้น จัดอยู่ในระดับอุดมภูมิที่ค่อนข้างสูง ธุรกิจเสนอขายบริการประเภทข้อมูลข่าวสารกลายเป็นสินค้าจำเป็นต่อการ ดำเนินธุรกิจไม่ว่าจะเป็นสาขาวิชาชีพใด ต่างมีความปรารถนา และต้องการเสาะแสวงไว้ เพื่อการ บริโภคข้อมูลข่าวสารให้มากและลึกที่สุด เนื่องจากข่าวสาร คือ อำนาจในมือ ที่สามารถช่วงชิง ความได้เปรียบ (COMPETITIVE ADVANTAGE) เหนือคู่แข่ง ในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ จนทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จได้ ประหนึ่งเป็นการเตรียมพร้อม และปรับตัว ท่ามกลางกระแส โลกานุวัตร (GLOBALIZATION) ในด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและโทรคมนาคม ที่เสมือนกำลังย่อโลก ให้เล็กแคบลงอยู่ทุกวัน ด้วยข้อมูลข่าวสารจากทุกซอกมุมโลก อันเป็นผลผลิตจากเครื่องมืออุปกรณ์สื่อสาร โทรคมนาคมที่ทันสมัยเหล่านี้

...นักวิเคราะห์ข่าวสารท่านหนึ่งประมาณว่า ในชีวิตแต่ละวันของคนเรานั้น ได้รับข่าวสารข้อมูลวันละประมาณ 40,000-50,000 ข่าวสาร และสามารถ ใช้ประโยชน์จากข่าวสารได้ประมาณ 10,000-15,000 ข่าวสาร หรือราว หนึ่งในสี่ของปริมาณข่าวสารทั้งหมดที่ได้รับ โดยข่าวสารเหล่านี้ ส่วนใหญ่ได้มาจากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร โทรศัพท โทรสาร

หนังสือ จดหมาย คอมพิวเตอร์ ภาพยนตร์ บ้ายโฆษณา วิดีโอ หรือ ในลักษณะ
ของการสนทนาพูดคุย... (เดลาส์ เดฮิต, 2523:61)

จากคำกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าแนวโน้มข่าวสารส่วนใหญ่ ได้มาจากสื่อมวลชน ฉะนั้น
สื่อมวลชน จึงเป็นแหล่งสารสำคัญแหล่งหนึ่ง ที่ไม่ควรมองข้าม ในการถ่ายทอดข่าวสาร สาระความรู้
ความบันเทิง ผู้คนในสังคมครั้งละเป็นจำนวนมาก และแควดวงสื่อมวลชนเอง ต่างคงตระหนักถึงภาระ
หน้าที่อันสำคัญ เพราะนับเป็นอีกวงการหนึ่งที่ตื่นตัวไม่น้อยในระยะ 4-5 ปีที่ผ่านมา เช่นเดียวกับธุรกิจ
การค้าอื่น ที่ต่างพร้อมเปิดรับวิทยาการ และช่องทางการสื่อสารรูปแบบใหม่ ๆ ไว้ เพื่อการส่งผ่าน หรือ
ถ่ายทอด ข้อมูล ข่าวสาร ให้ไหลไปถึงผู้รับสารกลุ่มเป้าหมาย (TARGET AUDIENCE) เพื่อความ
รวดเร็ว ฉับไว ก่อนคู่แข่งรายอื่น เท่าที่จะทำได้

ประเทศที่กำลังพัฒนาทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทย จึงจำเป็นต้องอาศัยระบบการสื่อสาร
และการให้บริการโทรคมนาคมที่ดี มีประสิทธิภาพ เนื่องจากสิ่งเหล่านี้ เป็นโครงสร้างหรือเป็นปัจจัย
พื้นฐาน (INFRASTRUCTURE) ที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญในทุก ๆ ด้าน ดังที่คณะกรรมการ
วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน (อ้างถึงใน สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2533 : 362) ที่เห็นว่า

...โลกในอนาคตจะเป็นโลกของการติดต่อสื่อสาร เป็นเรื่องสำคัญมากยิ่งขึ้นกว่า
โลกของอุตสาหกรรม ที่กำลังถึงจุดอิ่มตัว หากประเทศไทยไม่มีความรู้ ความ
เข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ดีพอแล้ว โอกาสที่จะติดตามไล่ให้ทันชาติอื่น ๆ ย่อมเป็น
ไปได้ยาก...

การสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.) เป็นรัฐวิสาหกิจหนึ่งในสังกัดกระทรวงคมนาคม ที่ให้
บริการด้านการสื่อสารของชาติเป็นหลัก โดยแยกระดับปฏิบัติการให้บริการออกจากกรมไปรษณีย์โทรเลข
เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2520 เพื่อให้การบริหารงานด้านนี้มีความคล่องตัวในเชิงธุรกิจมากยิ่งขึ้น
ส่วนระดับอำนวยการยังคงอยู่ที่กรมไปรษณีย์โทรเลข โดย กสท. จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการสื่อสาร
แห่งประเทศไทย พ.ศ.2519 มีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในด้านการให้บริการ
สื่อสารสาธารณะ (PUBLIC COMMUNICATION) ทั้งกิจการทางด้านไปรษณีย์ บริการการเงิน และ
บริการโทรคมนาคม (ยกเว้นบริการโทรศัพท์ในประเทศ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยเป็นผู้รับ

ผิชอบการให้บริการ) เพื่อเป็นประโยชน์ของรัฐและประชาชนโดยรวม

การสื่อสารแห่งประเทศไทย มีจำนวนพนักงาน/ลูกจ้างทั่วประเทศรวมทั้งสิ้น 24,752 คน (การสื่อสารแห่งประเทศไทย, 2535 : 11) นับเป็นองค์กรขนาดใหญ่ ที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนากิจการทางด้านการให้บริการแก่สาธารณะ (PUBLIC SERVICES) ของชาติ โดยเฉพาะในช่วงนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 เป็นต้นมา ที่การสื่อสารแห่งประเทศไทยได้เริ่มนำแผนวิสาหกิจมาใช้ในการบริหารและดำเนินงาน สามารถหารายได้เพิ่มขึ้นทุกปี เฉลี่ยปีละกว่า 8,000 ล้านบาท โดยมีรายจ่ายเฉลี่ยปีละกว่า 5,000 ล้านบาท และมีกำไรสุทธิเฉลี่ยปีละกว่า 3,000 ล้านบาท โดยนำเงินส่งเป็นรายได้แผ่นดิน ในอัตราเฉลี่ยกว่า 40% ของกำไรสุทธิทั้งหมด (กระทรวงคมนาคม, 2535 : 243) จึงจัดเป็นรัฐวิสาหกิจหนึ่งที่สามารถพึ่งตนเองได้ และมีเงินทุนหมุนเวียนเพียงพอสำหรับการลงทุนขยายงานในโครงการต่างๆ เพื่อก้าวให้ทันกับความเจริญทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารของโลกในทุกๆระยะต่อไป

บริการไปรษณีย์เป็นบริการพื้นฐาน (INFRASTRUCTURE) ในการติดต่อสื่อสาร ที่รัฐมอบให้แก่ประชาชน ซึ่งส่วนใหญ่จะคุ้นเคย และใช้บริการมานาน อาทิ เช่น บริการรับส่งจดหมาย และไปรษณีย์ภัณฑ์ หรือพัสดุไปรษณีย์ ทั้งในและต่างประเทศ บริการส่งหนังสือเดินทาง (PASSPORT) ทางไปรษณีย์ บริการการเงิน เช่น บริการธณัติ บริการรับชำระภาษีรถทางไปรษณีย์ เป็นต้น

สำหรับบริการโทรคมนาคม ซึ่งเป็นบริการที่มีบทบาทสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และความมั่นคงของชาตินั้น นอกจากบริการสื่อสารที่เป็นบริการขั้นพื้นฐาน เช่น บริการโทรเลข ที่ให้แก่ประชาชนทั่วไปแล้ว การสื่อสารแห่งประเทศไทยยังได้นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ทันสมัยมาประยุกต์เป็นบริการเสริมพิเศษ (VALUE ADDED SERVICES) เพื่อเสริมการให้บริการ และเป็นทางเลือกสำหรับประชาชน หรือหน่วยงานทั่วไปทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีความจำเป็นและต้องการใช้บริการเฉพาะบางประเภทมากยิ่งขึ้น เป็นการสนองตอบความต้องการติดต่อสื่อสารทั้งภายใน และระหว่างประเทศให้กว้างไกลมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ตามเทคโนโลยีสื่อสารของโลกที่ได้รับการพัฒนาไปเรื่อย ๆ เพื่อประโยชน์และโอกาสในการแข่งขันทางธุรกิจ การค้า การลงทุน และการติดต่อรับ-ส่งข่าวสารข้อมูลอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศทั่วโลก

บริการโทรคมนาคมประเภทต่าง ๆ เหล่านี้ กสท. ได้มีการปรับปรุง และพัฒนาการให้

บริการแก่ลูกค้าผู้ใช้บริการอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) อันเป็นแผนที่ใช้ในช่วงระหว่างปีของการวิจัย โดยรัฐได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาการสื่อสารของชาติ คือ

1. สนับสนุนการพัฒนาระบบสื่อสารภายในและระหว่างประเทศ โดยเน้นคุณภาพบริการที่ดี สามารถติดต่อได้สะดวก รวดเร็ว แน่นนอน และ สม่าเสมอ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจสูง ส่วนกิจการไปรษณีย์ โทรเลขนั้น ควรให้ความสำคัญในการขยายบริการ และคุณภาพที่ดีทั่วประเทศ
2. ปรับปรุงระบบการบริหารและการดำเนินงานของหน่วยต่าง ๆ ที่ให้บริการด้านสื่อสารให้เกิดความคล่องตัวและมีการประสานงานภายในและระหว่างหน่วยงานที่ดี โดยเน้นการประสาน นโยบาย แผนงาน การดำเนินงาน และการลงทุนเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศโดยรวม

นอกจากนี้ ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ยังกำหนดมาตรการ และ แผนงานด้านสื่อสารสาธารณะที่สำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2530: 290-292) คือ

"...ปรับปรุงระบบสื่อสารข้อมูลให้ทันสมัย เพื่อให้เกิดความคล่องตัว สะดวก รวดเร็ว ต่อการขยายตัวด้านธุรกิจ และสามารถเชื่อมโยงกับระบบของต่างประเทศได้สะดวก และกว้างขวางยิ่งขึ้น..." และ "...ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีใหม่และบริการใหม่ที่เหมาะสมมาใช้ประโยชน์ ให้สอดคล้อง และ เชื่อมโยงกับโครงข่ายเดิม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการขยายตัวด้านธุรกิจ..."

สำหรับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) รัฐได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาบริการพื้นฐานด้านการสื่อสาร โดยให้ "...ยกระดับคุณภาพการให้บริการด้านสื่อสารทั้งภายในประเทศ และ ต่างประเทศ ให้ได้มาตรฐานสากล..." ด้วย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2535 : 87)

จากการที่รัฐมีนโยบายส่งเสริมเทคโนโลยีใหม่โดยเฉพาะในระบบสื่อสารผ่านดาวเทียม INTELSAT มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2509 แล้วนั้น อาจกล่าวได้ว่า การบริการโทรคมนาคมที่ติดต่อไปต่างประเทศทุกบริการที่ กสท. รับผิดชอบอยู่ ส่วนใหญ่เป็นการให้บริการที่รับส่งผ่านระบบดาวเทียม INTELSAT เป็นระบบหลัก โดยมีระบบใหญ่อีกหนึ่งระบบ คือเคเบิลใต้น้ำ ที่คอยรองรับปริมาณงานการให้บริการโทรคมนาคมประเภทต่าง ๆ หากเกิดเหตุดาวเทียมขัดข้อง

การให้บริการโทรคมนาคมที่ส่งผ่านระบบดาวเทียม INTELSAT ซึ่งเป็นดาวเทียมที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของการสื่อสารแห่งประเทศไทย ในการให้บริการแต่เพียงองค์กรเดียวในประเทศนั้น ตัวอย่างบริการ เช่น บริการถ่ายทอดโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศ บริการโทรสาร บริการให้เช่าวงจรโทรเลข/วงจรเสียง หรือบริการเทเล็กซ์ เป็นต้น ทั้งที่เป็นบริการผ่านระบบสื่อสารดาวเทียม INTELSAT ในประเทศ และระหว่างประเทศ ปัจจุบันการสื่อสารแห่งประเทศไทยสามารถให้บริการในเครือข่ายที่มีรัศมีโยงโยไปทั่วโลก ที่ทำให้การติดต่อรับส่งข่าวสารทางไกลกระทำได้อย่างรวดเร็ว ฉับไว ทันเหตุการณ์ จากซีกโลกหนึ่งไปยังอีกซีกโลกหนึ่ง โดยส่งผ่านบริการโทรคมนาคมในระบบดาวเทียมได้ในชั่วพริบตาเกือบจะพร้อมกันทั่วโลก

นอกจากโลกธุรกิจการค้าที่ต้องอาศัยข่าวสารข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำและสะดวกรวดเร็ว เพื่อการตัดสินใจจากการใช้บริการแล้ว ลักษณะงานที่ต้องให้บริการข่าวสารข้อมูลของสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ เพื่อส่งถึงผู้รับกลุ่มเป้าหมาย ต่างก็ต้องทำงานแข่งกับเวลาเช่นเดียวกัน เพราะสื่อมวลชนเป็นอีกแขนงวิชาชีพหนึ่ง ที่จำเป็นต้องมีเครื่องมือหรือต้องอาศัยบริการโทรคมนาคมที่ทันสมัยในการช่วยรับส่งข่าวสารให้รวดเร็ว ฉับไว ถึงผู้อ่านจำนวนมาก เพื่อให้ทันกับเหตุการณ์โลกเช่นเดียวกัน

...เนื่องจากการสื่อสารมวลชนประกอบด้วยองค์กรที่ส่งสารเป็นจำนวนมาก และมีผู้รับสารที่หลากหลาย ทำให้เกิดภาวะที่ต้องแข่งขันการนำเสนอสารสนเทศ ไม่ว่าจะเป็นรูปของข่าวสาร ข้อมูล สารคดี บทวิเคราะห์ หรือบันเทิง ยิ่งประชาชนมีเสรีภาพ และทางเลือกในการเปิดรับข่าวสารมากขึ้น ก็จะทำให้เกิดการแข่งขันสูงขึ้นไปด้วย... (สุรพงษ์ โสชนะเสถียร, 2533 : 27)

กระแสการไหลเวียนของข่าวสารที่รวดเร็วจากทุกมุมโลกเช่นนี้ สื่อมวลชนไม่ว่าจะเป็นสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หรือสื่อหนังสือพิมพ์ สามารถนำเสนอข่าวที่มีความสดใหม่ สู่สายตาประชาชนชาวไทย

หรือชาวโลกได้อย่างทันท่วงที และน่าทึ่งเป็นอันมาก ส่วนหนึ่งก็เพราะอาศัย บริการจากเทคโนโลยี การสื่อสารผ่านระบบดาวเทียมนั่นเอง ตัวอย่าง บริการโทรคมนาคม อาทิ เช่น บริการถ่ายทอดสัญญาณ โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ที่สามารถให้บริการด้านการถ่ายทอดโทรทัศน์ข้ามทวีปผ่านดาวเทียมได้ ดังเช่น การถ่ายทอดสดฟุตบอลโลกปี 1994 หรือการสัมภาษณ์อดีตนางงามจักรวาล คุณภรณ์ทิพย์ นาคหิรัญกนก จากประเทศสหรัฐอเมริกามายังประเทศไทย ด้วยภาพและเสียงที่คมชัดแจ่ม หรือกรณีการเสนอภาพข่าว เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างทันควันในสงครามอ่าวเปอร์เซีย เมื่อต้นปี 2534 เป็นต้น

ฉะนั้น ระบบสื่อสารสาธารณะ และบริการโทรคมนาคมที่ดี ย่อมมีส่วนผลักดัน และช่วย เสริมสร้างความเจริญให้กับกระบวนการสื่อสารมวลชนของไทยด้วย อันจะส่งผลดีตามมาในเรื่องของ การพัฒนาคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ (LIFE STYLE) ของผู้คนในสังคมให้ทันสมัย และอยู่ดี กินดีขึ้น กว่าแต่ก่อน เนื่องจาก

...สื่อนี้มีอำนาจมากพอที่จะหล่อหลอมความคิด และความเชื่อของประชาชน ให้เปลี่ยนแปลงวิถีการดำรงชีวิต ซักเกลียวพฤติกรรมของคน ให้เป็นไปตามเจตน์เจานงของผู้ที่ควบคุม สื่อและควบคุมเนื้อหาได้... (ศิริชัย ศิริกายะ และ กาญจนา แก้วเทพ, 2531: 262)

แต่ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งในเรื่องจากระบบสื่อสารโทรคมนาคมผ่านดาวเทียม ก็คือ ตัว "ดาวเทียม" เอง ซึ่งในปัจจุบันยังจัดเป็นทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด การจะยิงดาวเทียมใหม่ขึ้น สู่วงโคจรของโลกอีกสักดวงสองดวง ไม่ใช่เป็นเรื่องง่าย แม้เป็นเพียงดาวเทียมสื่อสารเพื่อไว้ใช้ใน ประเทศอย่างดาวเทียม "ไทยคม" (THAICOM) ก็ตาม เพราะนอกจากต้องใช้งบลงทุน และค่าใช้จ่ายดำเนินงานเป็นจำนวนเงินมหาศาลแล้ว ผู้ลงทุนยังต้องศึกษา และเตรียมแผนงานล่วงหน้าในเรื่อง ต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการจัดช่องความถี่ ตำแหน่งจุดที่ตั้งดาวเทียมในวงโคจรที่จะใช้ ล่วงหน้าอย่างน้อย 4-5 ปี กับสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (ITU) ตามข้อบังคับวิทยุระหว่าง ประเทศ รวมทั้งต้องติดต่อประสานงานกับองค์การ INTELSAT และต้องศึกษาเพื่อเลือกยี่ห้อ รุ่น ของ ดาวเทียม และจรดที่จะใช้ในการส่งดาวเทียมขึ้นสู่อวกาศ จากบริษัทผู้ผลิตในต่างประเทศ รวมถึงเรื่อง การฝึกอบรมบุคลากร ช่างวิศวกรทางด้านดาวเทียมสื่อสารให้พร้อม เป็นต้น

อย่างไรก็ตามสำหรับโครงการดาวเทียมสื่อสารดวงแรกของไทยที่ชื่อดาวเทียม "ไทยคม"

ก็ได้ประสบความสำเร็จ สามารถเข้าสู่วงโคจรของโลกได้ตามเป้าหมาย เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2536 โดยมีบริษัท ชินวัตร แชนเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) บริษัทในเครือกลุ่มชินวัตร หรือ SC&C ที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อรองรับโครงการนี้โดยเฉพาะ และได้มีการลงนามในสัญญา ตั้งแต่วันที่ 11 กันยายน 2534 เป็นต้นมา เพื่อรับผิดชอบสัมปทานดาวเทียมสื่อสารในประเทศเป็นเวลา 30 ปี จากกระทรวงคมนาคม ซึ่งเป็นเจ้าของโครงการ โดยโครงการนี้มีมูลค่าประมาณการไม่ต่ำกว่า 5,000 ล้านบาท

เป็นที่คาดหมายว่า เมื่อดาวเทียมไทยคม 1 เข้าสู่วงโคจรของโลกก่อนแล้ว และดาวเทียมไทยคม 2 ที่กำลังจะทะยานตามขึ้นสู่วงโคจรต่อไปในปีหน้า ตามแผนที่กำหนดไว้ประมาณเดือนสิงหาคม 2538 เพื่อทำหน้าที่เป็นดาวเทียมสำรอง และสนับสนุนซึ่งกันและกันนั้น คงจะสามารถก่อให้เกิดมิติใหม่แห่งโลกของการปฏิบัติการสื่อสารครั้งสำคัญในไทยต่อไปที่จะได้มีระบบสื่อสารโทรคมนาคมผ่านดาวเทียมสัญชาติไทยดวงแรก และควบคุมการปฏิบัติงานโดยฝีมือคนไทย มาช่วยในด้านเทคโนโลยีการไหลของข้อมูลข่าวสาร ทั้งงานด้านสื่อมวลชน และด้านธุรกิจอื่น ในอนาคตอันใกล้อย่างแน่นอน

การบริการโทรคมนาคมผ่านดาวเทียม INTELSAT จึงนับเป็นดาวเทียมต้นแบบ หรือดาวเทียมแม่บท ที่คงความเป็นดาวเทียมสื่อสารหลักของการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศไทย กับต่างประเทศทั่วโลกมาโดยตลอด และต่อ ๆ ไป (ในบริเวณพื้นที่ภูมิประเทศที่ดาวเทียมไทยคมไปไม่ถึง เช่นประเทศในแถบทวีปอเมริกาเหนือได้ ทวีปยุโรป ทวีปแอฟริกา เป็นต้น) อันเป็นแนวทางที่น่าจะมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาดาวเทียมดวงอื่น ๆ ที่มีส่วนช่วยในระบบสื่อสารโทรคมนาคม และกระบวนการสื่อสารมวลชนของไทย ไม่ว่าจะเป็นดาวเทียม PALAPA ของอินโดนีเซีย ดาวเทียม ASIASAT ของฮ่องกง หรือแม้กระทั่งดาวเทียม THAICOM ของไทย ที่ยังมีขีดความสามารถจำกัด

บริการโทรคมนาคมผ่านดาวเทียมประเภทต่าง ๆ ของการสื่อสารแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นผลิตผลอันเกิดจากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร โดยผ่านระบบดาวเทียม INTELSAT ที่ให้กับสื่อมวลชนในส่วนที่ช่วยการไหลของข่าวสารนี้ นอกจากจะยังประโยชน์ต่อการพัฒนากระบวนการสื่อสารมวลชนของไทย ให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้นแล้ว ด้วยพลังศักยภาพอันมหาศาล ที่มีเครือข่ายโยงใยไปทั่วโลก จากเทคโนโลยีการสื่อสาร ผ่านบริการโทรคมนาคมในระบบดาวเทียม INTELSAT ที่ไทยมีอยู่ และด้วยความพร้อมที่มีมากกว่าประเทศเพื่อนบ้านอื่นในขณะนี้ อันสืบเนื่องมาจากนโยบายรัฐบาลตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) และ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539)

จึงเป็นที่คาดหมายว่า จะสามารถพัฒนาประเทศไทยให้กลายเป็น "ศูนย์กลางข่าวสาร" หรือ "ศูนย์กลางสื่อสารโทรคมนาคม" ที่ทันสมัยแห่งหนึ่งในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ได้ ในอนาคตอันใกล้

การให้บริการโทรคมนาคมผ่านดาวเทียมของการสื่อสารแห่งประเทศไทยเท่าที่ผ่านมา โดยเฉพาะตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2532 เป็นต้นมา ซึ่งจัดเป็นยุคทองเริ่มแรกในธุรกิจสื่อสารโทรคมนาคม และคอมพิวเตอร์ของไทย ที่แทบจะทุกวงการรวมทั้งสื่อมวลชนต่างตื่นตัวไปกับเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ ตลอดจนธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับดาวเทียม และบริการโทรคมนาคมผ่านดาวเทียมอย่างต่อเนื่องมาตลอด จนถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นยุคเริ่มแรกของแพ้นวิทยุมือถือ แบบตารางรวงผึ้ง หรือ ที่เรียก CELLULAR วิทยุติดตามตัว (PAGER) ตลอดจนกระทั่งถึง การนิยมติดตั้งจานรับสัญญาณดาวเทียมตามบ้านพักอาศัย หรือบริเวณสำนักงานเพื่อการติดต่อสื่อสารนั้น ลูกค้าผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ นอกจากเป็นหน่วยงานภาคธุรกิจเอกชนที่มีธุรกิจการค้าขายติดต่อกับต่างประเทศแล้ว ยังมีกลุ่มลูกค้าสื่อมวลชนสนใจใช้บริการโทรคมนาคมผ่านดาวเทียม INTELSAT ของ กสท. เพื่อเป็นสื่อ (MEDIUM) หรือ ช่องทางการสื่อสาร (CHANNEL) ให้ไปถึงผู้รับได้อย่าง สะดวก รวดเร็ว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นพนักงานของ กสท. จึงมีความสนใจศึกษาลักษณะ และ รูปแบบ ของบริการโทรคมนาคมผ่านดาวเทียมที่ กสท. มีให้บริการกับสื่อมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่ช่วยในการไหลของข่าวสาร ตลอดจนศึกษาถึงปัญหาอุปสรรค พร้อมแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยอาศัยข้อมูลการให้บริการโทรคมนาคมที่เกิดขึ้นในระหว่างปี พ.ศ. 2532-2534 รวมระยะเวลา 3 ปี

ปัญหาวิจัย

1. บริการโทรคมนาคมผ่านดาวเทียมของการสื่อสารแห่งประเทศไทยที่ให้กับสื่อมวลชน ในปี 2532-2534 มีลักษณะ และรูปแบบอย่างไร
2. กสท. มีหลักเกณฑ์ และกระบวนการจัดการให้บริการโทรคมนาคมผ่านดาวเทียม แก่กลุ่มสื่อมวลชน อย่างไรบ้าง
3. ปัญหาอุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขกระบวนการจัดการให้บริการโทรคมนาคมผ่านดาวเทียมในส่วนที่ช่วยการไหลของข่าวสาร มีอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบถึงลักษณะและรูปแบบของบริการโทรคมนาคมผ่านดาวเทียมแต่ละประเภทที่การสื่อสารแห่งประเทศไทยให้บริการกับสื่อมวลชนในปี 2532-2534
2. เพื่อเข้าใจถึงหลักเกณฑ์ และกระบวนการจัดการให้บริการโทรคมนาคมผ่านดาวเทียมของการสื่อสารแห่งประเทศไทยแก่สื่อมวลชน
3. เพื่อตระหนักถึงปัญหาอุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขกระบวนการจัดการให้บริการโทรคมนาคมผ่านดาวเทียมในส่วนที่ช่วยการไหลของข่าวสาร

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะบริการโทรคมนาคมผ่านดาวเทียมของการสื่อสารแห่งประเทศไทยที่ให้กับสื่อมวลชนผู้ใช้บริการ ระหว่างปี พ.ศ. 2532-2534 รวม 3 ปี เนื่องจากจากศึกษาพบว่า เป็นยุคเริ่มแรกของธุรกิจสื่อสารโทรคมนาคมที่ทันสมัยของไทย ประกอบกับธุรกิจแขนงต่าง ๆ ต่างตกอยู่ในภาวะที่มีการแข่งขันกันเชิงธุรกิจค่อนข้างสูง จากเครื่องมืออุปกรณ์ และบริการโทรคมนาคมผ่านดาวเทียมเหล่านี้ ตลอดจนรวมถึงสื่อมวลชน มีการตื่นตัวในการแข่งขันเสนอขายข้อมูลข่าวสารกันมากขึ้น อันเป็นมิติใหม่แห่งการปฏิวัติการสื่อสารโทรคมนาคมของไทยอย่างต่อเนื่องมาจนถึงยุคปัจจุบัน
2. ข้อมูลสถิติการให้บริการโทรคมนาคมผ่านดาวเทียมที่นำมาประกอบการศึกษาวิจัยนี้ได้เก็บรวบรวมจากเอกสารการให้บริการ ซึ่งเป็นข้อมูลรวมของลูกค้าผู้ใช้บริการทั้งหมด ของ กสท. ในแต่ละบริการปี พ.ศ. 2532-2534 และเนื่องจากผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เป็นกลุ่มธุรกิจการค้าเอกชน จึงไม่ได้มีการเก็บบันทึกสถิติแยกไว้เฉพาะส่วนที่เป็นลูกค้ากลุ่มสื่อมวลชน การนำข้อมูลมาศึกษาเพื่อประกอบการวิเคราะห์แนวโน้ม และการเปรียบเทียบถึงภาพรวมของการให้บริการโทรคมนาคมในแต่ละบริการของแต่ละปี เพื่อเป็นเหตุและผลสนับสนุนขอบเขตการวิจัยในข้อแรก

ข้อสันนิษฐานการวิจัย

การจัดการในการให้บริการโทรคมนาคมผ่านดาวเทียม INTELSAT ในความรับผิดชอบของการสื่อสารแห่งประเทศไทย ซึ่งมีเครือข่ายกว้างไกล โยงใยทั่วโลก จะสามารถอำนวยความสะดวกให้กับสื่อมวลชน ในฐานะที่เป็นช่องทางหนึ่งที่จะช่วยในการไหลของข้อมูลข่าวสาร จากแหล่งข่าวสารทั่วมุมโลก ให้แพร่กระจายไปสู่ผู้รับสารได้อย่างรวดเร็ว ฉับไว และทันเหตุการณ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

- การบริการโทรคมนาคมผ่านดาวเทียม : การให้บริการรับส่งข่าวสารในระยะทางไกล โดยผ่านระบบดาวเทียม INTELSAT ซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของการสื่อสารแห่งประเทศไทย อาทิเช่น บริการเทเล็กซ์ บริการโทรเลข บริการโทรภาพ บริการโทรสาร บริการถ่ายทอดโทรทัศน์ระหว่างประเทศผ่านดาวเทียม เป็นต้น
- ช่องทาง/สื่อ : บริการโทรคมนาคมผ่านดาวเทียม ในฐานะที่เป็นสื่อสมัยใหม่ ที่สื่อมวลชนใช้เป็นพาหนะในการรับส่งข่าวสารข้อมูลให้ไหลไปถึงผู้รับสารตามทิศทาง หรือกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ
- ผู้ใช้บริการสื่อมวลชน : สื่อวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นลูกค้าผู้ใช้บริการโทรคมนาคมผ่านดาวเทียม INTELSAT ของการสื่อสารแห่งประเทศไทย

ผู้ให้บริการ

: พนักงาน ลูกจ้าง เจ้าหน้าที่ หรือ ผู้ปฏิบัติงานใน
หน่วยงานของการสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.)

การไหลของข่าวสาร

: ลักษณะของการที่ข่าวสารข้อมูล เสียงหรือภาพ ถูกส่ง
หรือถ่ายทอดไปยังผู้รับ ตามทิศทางหรือเป้าหมายของ
สื่อมวลชน ซึ่งเป็นลูกค้าผู้ใช้บริการโทรคมนาคมผ่าน
ดาวเทียมของการสื่อสารแห่งประเทศไทย ทั้งการรับ
และส่งในประเทศ และระหว่างประเทศ โดยผ่าน
ระบบสื่อสารโทรคมนาคมผ่านดาวเทียม INTELSAT

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ความรู้ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ สามารถใช้เป็นข้อมูลเพื่อการวางแผน พัฒนา
ปรับปรุง ประสิทธิภาพการให้บริการโทรคมนาคมด้านดาวเทียมกับสื่อมวลชนได้อย่างถูกต้องยิ่งขึ้น
2. เพื่อประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม ปรับปรุง แผนงานด้านการตลาด
สำหรับลูกค้าผู้ใช้บริการกลุ่มอื่นให้ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น
3. สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางการวิจัย
ในเรื่องการให้บริการโทรคมนาคมจากดาวเทียมดวงอื่นที่มีหัวข้อเรื่องในลักษณะเดียวกัน เพื่อ
พัฒนาขีดความสามารถการใช้สื่อหรือช่องทางของสื่อมวลชน ในส่วนที่ช่วยการไหลของข่าวสาร
ให้สมบูรณ์ และมีทางเลือกมากยิ่งขึ้นต่อไป